

**DIGITIZATION IN THE CONTEXT
OF MODERN UKRAINIAN ART**

**ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ
СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА**

Dubovyk N. A.   **Дубовик Н. А.**

*Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Documentation and Information*   *кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри документознавства
та інформаційної діяльності*

Yermolenko O. R.   **Єрмоленко О. Р.**

*1st year Master's Student
State University of Information and
Communication Technologies
Kyiv, Ukraine*   *студент I курсу магістратури
Державний університет
інформаційно-комунікаційних
технологій
м. Київ, Україна*

За останнє десятиліття відбулася швидка та захоплююча еволюція цифрового мистецтва, більш вживано, як digital art, що охопило весь світ. Глобальний вплив диджиталізації став невід'ємним компонентом у всіх галузях, породжуючи комплексне впровадження цифрових технологій і відкриваючи повну їх трансформацію. Вплив диджиталізації на сучасне мистецтво неможливо переоцінити, оскільки це породило низку інноваційних тенденцій та інструментів, які переважно вкорінені в цифровій сфері.

Цифрове мистецтво, VR/AR – мистецтво віртуальної реальності/доповненої реальності, нет-арт, інтерактивне та імерсивне мистецтво, 3D-мистецтво, AI мистецтво (штучний інтелект) – це лише частина величезного простору творчих пропозицій диджиталізації. Ці прогресивні мистецькі жанри втілюють передовий підхід, поєднаний з почуттями сучасного суспільства, що постійно розвивається, як в Україні, так і за її межами..

У XXI столітті процес диджиталізації є невід'ємною частиною сучасного розвитку. Численні музеї по всьому світу почали оцифрування власних колекцій, що наразі дає можливість усім бажаючим вирушити у віртуальні 3D-тури експонатами. Незважаючи на десятки тисяч кілометрів між глядачем і установою, тепер можна ближче познайомитися з шедеврами, не виходячи з дому. Оцифрування знищило

бар'єри фізичних обмежень, надавши прихильникам мистецтва свободу насолоджуватися творами, навіть не перебуваючи фізично в музеї.

Водночас, оцифрування стало підґрунтям розширення можливостей для митців, які за різних обставин залишилися непоміченими у межах «традиційного» мистецького ринку чи досягти належного рівня визнання. Для них відкрилися нові шляхи демонстрації та популяризації свого мистецтва, а саме використання широкого поля Інтернет та платформ соціальних мереж. Такі канали, як Instagram, Pinterest, NFT-платформи, стали справжнім плацдармом для талановитих людей, надаючи можливість ознайомлювати широкі маси з власними творами і відповідно, знайти поціновувачів та прихильників.

Перед початком війни українські музеї та архіви зберігали близько шістнадцяти мільйонів одиниць національних витворів мистецтва, багато з яких ніколи не були виставлені на широкий загал. Оцифрування – саме те, що могло б вирішити проблему доступності та збереження тої чи іншої культурної спадщини, як у межах України, так і за її межами. На жаль, за словами Наталії Заболотної, президента Фондації «Гуманітарний розвиток України», наразі оцифровано лише мізерні 5% культурних цінностей. Н. Заболотна передбачає майбутнє, де принаймні половина культурної спадщини буде наділена цифровим еквівалентом. Це матиме не лише великий потенціал, а й засіб монетизації для України вцілому. Водночас, діджиталізація прокладає шлях до створення національного реєстру пам'яток культури. Завдяки вільному доступу до інформації про мистецькі пам'ятки Україна стає більш цікавою, як для внутрішнього, так і для міжнародного культурного туризму [4].

Отже, трансформаційна сила діджиталізації виходить далеко за межі світу мистецтва. Вона стає каталізатором збереження культури, економічного зростання, збагачення освіти та популяризації багатой мистецької спадщини України в світі.

У сфері сучасних інструментів, які сприяють розвитку культури та мистецтва, слід згадати появу хмарних технологій. Це те досягнення, що має просувати культурну спадщину вперед. Яскравою ілюстрацією таких цифрових можливостей є спільний проєкт Google Україна та Міністерства культури України «Автентична Україна», як приклад збереження культурної та історичної спадщини цифровими засобами.

Сьогодні діджитал-арт вирізняється як інноваційний жанр, який народився в результаті спільної взаємодії художників, музикантів і комп'ютерних віртуозів. Цифровий живопис відмінний від традиційних методів візуалізації. Художники використовують потужність комп'ютерів і графічних редакторів, які імітують штрихи та техніку пензлів і олівців з усіма можливостями сучасних технологій. Особливість цифрового живопису полягає в тому, що він нетотожний комп'ютерному

моделюванню. Натомість художники безпосередньо використовують спеціалізовані комп'ютерні програми, використовуючи різні техніки малювання в цифровій сфері. Ці програми точно відтворюють зображення, використовуючи ефекти фарби та пензлів, які імітують традиційні техніки малювання, такі як олія, пастель, акрил та вугілля [6].

Таким чином, поява хмарних технологій та зростання цифрового мистецтва сигналізують про захоплюючу еру для культурних й мистецьких досліджень. Ці інноваційні інструменти змінюють межі творчості, надаючи можливості як митцям, так і культурним установам, розширювати межі самовираження та сприяти співпраці, яка виходить за межі географічних обмежень.

Україна є свідком трансформаційної сили діджитал мистецтва, оскільки роботи, зосереджені навколо теми війни, пронизують світову свідомість. Ці твори водночас знаходять своє місце в музеях та друкуються як листівки, банери під час мітингів на підтримку України.

Цифрові технології проклали шлях для еволюції комп'ютерного мистецтва, цифрової фотографії, цифрового відео, експериментальної скульптури та багатьох інших художніх практик. Цифрове мистецтво, як найбільш інклюзивна та експансивна система, процвітає в глобальному контексті. Взаємодіючи з традиційними формами, жанрами та засобами, з'являються гібридні твори, які поєднують, як віртуальні, так і матеріальні елементи. Цифрова сфера дозволяє первинно трансформувати художні образи, а матеріальна фіксація в просторі та часі забезпечує їх відчутну присутність. Визнаючи, що жодна комп'ютерна мистецька програма не може самостійно створити художній образ, а традиційним технікам живопису може бракувати гнучкості та точності цифрового середовища, саме гармонійне поєднання цих інструментів у творчому процесі художника дає можливість зростати та займати вищі сходинки. Використовуючи як традиційні, так і цифрові інструменти для візуального мистецтва, митці оптимізують творчий процес у створенні високоякісних творів мистецтва, які є несподіваними, оригінальними та об'єктивно цінними [1].

Поява доступних засобів виробництва цифрового мистецтва значно збільшило коло митців-аматорів, породивши новий етап взаємодії суспільства з художнім надбанням минулого. Водночас ця зміна призвела до відчутної ерозії монополії, яку традиційно займали професійні художники.

Сучасне цифрове мистецтво, яке охоплює різні форми, як-от відео-арт, кібер-арт, мережеве мистецтво тощо, виділяється не лише завдяки технічному виконанню на цифрових платформах, а насамперед, воно надає митцям можливість створювати мистецтво, що резонує за допомогою цих цифрових інструментів.

Таким чином, враховуючи сьогоденну українську реальність, де численні музейні будівлі були зруйновані та незліченна кількість творів мистецтва знаходиться зараз під загрозою, збереження нашої культурної спадщини вимагає комплексного підходу. Диджиталізація та оцифрування колекцій по всій Україні має відбутися для збереження нашої культурної спадщини.

Література:

1. Бабенко М. Д. Вплив нових медіа на сучасне мистецтво. Випускова робота (медіа-проект). Вінниця, 2021. С. 4-14. URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/10586>
2. Оцифрування культурної спадщини та цифрові мистецькі проекти: до питання діджиталізації в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси, інтернету та неопублікованими документами за 2018–2019 рр.). Вип. 12/5. Київ, 2019. 20 с. https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2019/Digital19.pdf
3. Пічкур М. О., Сотська Г. І., Демченко І. І., Король А. М., Гордаш А. М. Митець інформаційного покоління: економічна і цифрова парадигма образотворчої підготовки у вищій школі. Інформаційні технології і засоби навчання. Київ: «Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України», 2020. Т. 79. № 5. С. 296–312. URL: <https://dspace.udru.edu.ua/handle/123456789/14391>
4. Скакун І. Культура в смартфоні: чому потрібна діджиталізація українського національного надбання. Київ, 2019. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/11/6/238811/> (дата звернення 10.05.2023).
5. Храмова-Баранова О. Л., Галенко А. В. Розвиток цифрових комп'ютерних технологій, їх вплив на мистецтво і дизайн України. *Гуманітарний вісник. Серія : Історичні науки*. Черкаси, 2017. Число 27, Вип. 11. С.82-87. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1937/1/11.pdf>
6. Цаценко Є. Диджиталізація та онлайн-ринок мистецтва: що таке NFT. *Часопис »Простір»*. 2019. URL: <https://www.prostranstvo.media/uk/>